

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Szállás-ház, (posta mellett)
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
György Jakab Márton
könyvnyomdája
hová
az előfizetési pénzek és
hirdetéseik küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Hirdetési díjak:
3 hasábos petit-sorért vagy
annak helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.

Nyilttéri cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Előfizetési fölhívás!

A minden szerdán megjelenő társadalmi, közgazdasági és szépirodalmi „CSIKI LAPOK” című heti közlönyre a közönség b. figyelmét ismételten felhívjuk. Lapunk előfizetési árát lehető legjutányosabban a következőkben szabtuk meg:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Gyűjtők 6 előfizető után egy tisztelet-példányban részesülnek.

Csik-Szereda, 1889. február hóban.

Teljes tisztelettel:

A „CSIKI LAPOK” kiadóhivatala.

A csiki ipar.

A gép megőrli a buzaszemeket, — megfonja, megszövi a lennek, a kendernek finom szálat; korongot, órakereket, sint, sondronyt hajlít, kalapál a kemény aczélból; elfűrészezi, kisimitja az erdők őriásának élő törzseit; de mindeme munka csak előkészítő munka. Emberi élvezetre, emberi használatra alkalmassá az anyagot csak az értelem által vezetett emberi munka teszi. Csint, formát, alakot az emberi munka ad az átalakított anyagnak s bármennyire tökélyesüljön is az ipari technika, annyira soha sem fog emelkedni, hogy nélkülözni képes legyen az iparcikkek előállításánál az emberi kéz segítségét, mert az nem helyettesíthető s ép azért a mint a multban megvolt az emberi munkának az értéke, ára: meg lesz annak a jövőben is, ép úgy, mint az aranyak.

A kalotaszegi varrottasnak csak a vásznát készítheti a szövőgép, a himet reá az emberi kéz varja. Egy mellényre való vá-

szon alig ér többet 60—80 kr-nál s mégis 18 frttal fizetik piacunkon annak egy mellényre való darabkáját. Mi adná meg ez iparcikkeknek oly magas értékét, ha nem a kézimunka?

Igy van ez csaknem minden iparágnál. Az utolsó asztalos ipartól elkezdve fel a magasabb szobrászatig mindenütt ott látjuk árszabályozó, értékadó momentumként az emberi munkát.

Es mégis azt mondják, azt panaszolják, hogy a kézimunkának nincs ára. Igaz. De hol nincs ára? Ott, hol a kézimunka a fejlett technika által elvégezhető munkanemekkel akar versenyezni. Ott a kézimunka a gép szabályos és szapora munkájával nem versenyezhet. Ezen a téren csakugyan nincs értéke a kézimunkának. Da van ott, a hol az emberi munka nem helyettesíthető a gépek munkájával. És itt nincs egy parányi munkarészlet, a mit magis árban meg ne fizetne az iparcikkek fogyasztó közönség az iparosnak. — Ha ott kezdi az iparos a maga munkáját, a hol a gép megszűnik működni, a hol képtelen tovább alakítani a pallirozott anyagot, a hol tehát az emberi kéz munkájának birodalma kezdődik; ott és akkor nincs, nem lehet eset, hogy megfizetve ne legyen az elhasznált idő, a kiizságot táradság. Mert hiszen ma ott állunk, hogy még a mezőgazdaságnál is, a hol pedig a természet, az éghajlat, az időjárás is betolynak a hozam mennyiségére, mondjuk még itt is csak az emberi munka az, mi egyedül nyer megtérítést, amennyiben csak a belterjesen, — tehát a tulnyomó emberi munka alkalmazása mellett üzött mezőgazdaság fizet.

Es nem áll azon általánosan hangoztatott panasz sem, hogy a gépek kivesszik

az ember kezéből a munkát, hogy emberi kéznek nem marad tér. Nem áll pedig azért, mert minél fejlettebb és terjedtebb a technikai munka, annál több pallirozott anyag vár az emberi kéz általi feldolgozásra, következésképp annál több munkás kéz nyerhet és kell hogy nyerjen alkalmazást.

Hogy az ipar, a kereskedelem pang, ez oly igazság, a mit a statisztika adataival szembeni tagadni nem lehet. De ennek nem lehet az a következménye, hogy az ipari tevékenység megszűnjék, vagy hogy e térről szétavatottan működni képes kezek elvonuljanak, az ezután jönni akarók pedig elriadjanak, mert minden pangás mellett is meg van a munkának egy bizonyos minimalis ára; nem is tekintve azt, hogy az iparnak, a kereskedelemnek pangása véglemzésben a társadalomnak minden osztályát, minden rétegét ép oly érzékenyen sérti, mint magát az iparost, a kereskedőt. Ez egy oly csapás, mint a földművelőre a jégverés vagy szárazság, a mi ellen nincs orvoslás, nincs gyógyszer, a mit csak ki kell heverni.

Nem az általános szomorú ipari viszonyok mondatták tollunkba a fenti sorokat, hanem az a meggyünkben elterjedt nézet, hogy az ipari foglalkozás ma már nem családmentartó forrás, nem életpálya. És mondatták tollba ama szomorú tapasztalatok, hogy míg egyfelől még képzett iparosaink közül is sokan abbahagyják mesterségüket s beállanak adóvégrehajónak, vendéglősnek, traktórosnak, fürdőbérőnek stb., addig a munkabíró, ügyes kezű ifjú erőink tömegesen mennek fináncznak, zsandárnak, 50 kros napidíjnoknak; azok pedig kik nem bírták megszerezni a fentebbi állásokhoz szükséges előképzettséget, azokból lesz fiak-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A népitélet.

— Amerikai történet. —

Nagyon csendes, szolid emberekből állott egyik Lipótutcai kis vendéglőben a mi asztaltársaságunk. Rajtam és laktársamon kívül a társaság minden tagja meglelt, komoly férfi volt, kik a fiataloknál szokásos nagy zaju mulatozások helyett, szívesen töltöttek pár órát azzal, hogy élményeikből elbeszéltek egy-egy eseményt és mi többiek áhitattal hallgattuk az érdekes történeteket.

Nem akarom azt mondani, hogy laktársam és én meghazudoltuk a természetet s 22—24 éves ifjú ember létünkre irtóztunk a korunkbeli ifjak zajos mulatságaitól, de hát laktársam a szenvedő emberiség majdani megmentője én pedig az alaki és anyagi igazság jövődöbeli érvényrejuttatója akartunk lenni; vagyis ő az orvosi, én meg a jogi szigorlatra készültünk, s azért kerültük a zajos társaságokat, hogy egyszer se legyünk kitéve a „katzenjammer” okozta bajoknak, s hogy így valamilyen bukfeneczet ne csináljunk a közel doktorátuson.

Társaságunk idősebb tagjai közül legtöbb tapasztalattal bírt József barátunk az x-i kerület állatorvosa és ő tudta a legérdekesebb történeteket nekünk elmesélni, csakhogy szófukar volt annyira, hogy sokszor félórai kéréssel sem bírhattuk

rá, hogy élményei gazdag tárházából valamit nekünk elbeszéljen, pedig amerikai élete alatt sok olyan történet, mit érdekel lehetett végig halgatni.

Egyik, a szokottnál beszédesebb hangulatában ő beszélt el a következő történetet:

A mint tudjátok — hisz elmondtam máskor is — Alabama államban a Budapestről vitt állatorvosi diplomának semmi hasznát nem vettem. Az angol nyelv ismerete hiányában a Zemplén megyei drótos tót amerikában könnyebben talál életfenntartásra alkalmas foglalkozást, mint a magam fajta okleveles uraság. Anak a tótnak legalább munkához szokott erős kinézése van, s így a farmer, kinél munkát keres, szívesen befogadja az ültetvényei körül végzendő munkák teljesítésére. Bizik benne, hogy idő előtt nem dől ki a munkából, de az olyan finomabb és puhultabb kinézésű munkakeresőt legtöbbször kétkedő mosolylyal fogadja, s noha ezer munkás kézre van szüksége, azzal küldi odább, hogy feles számban vannak munkásai, nem kell most neki napszám.

Ennek köszönhetem, hogy hazulról hozott kevés pénzemnek elfogyta és néhány napi éhezés után a tán már huszadik ültetvényes birtokán bensülöttek, négerek és néhány európai kapás napszám után gyermekek és asszonyok társaságában a paszulynak vájt gödörbe hátamon hordott putnyból trágyát rakogatni voltam kénytelen.

Hja! az ur kinézésű napszámoknak nemesebb foglalkozást, mely kissé több jövedelmet is adott

volna, nem juttatott a gazdagság netovábbjára áhító, számító farmer!

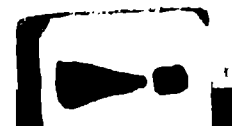
Különböen úgy kellett nekem! Ha nem volt nekem jó Debreczenben városi állatorvosnak lennem, ha amerikai milliomos kívántam lenni, örülhettem hogy az újvilágban éhen nem pusztulok.

A gyönyörűséges puttányos munka, egyik nap délutánján, már vége felé járt. Közel voltunk egy szép erdő szélénél végződő paszuly táblánk beültetésének elvégzéséhez.

Munkaadóink és egyik munka vezető nem nagytávolságra tőlünk talán a fellett tanácskoztak, hogy holnap közvetlen a szomszéd táblát vagy egy tizediket tegyünk-e mi puttányukból termékenyebbé? vagy Isten tudja mit beszéltek, midőn egyszer csak egy 25—28 évesnek látszó asszony rettenően dult arccal rohant a farmerhez s fájdalom, borzadály és iszonyat daczára is élénk taglejtéssel beszélt el egy általam akkor mindjárt meg nem értett, de nemsokára egész iszonyatosságában megismert eseményt.

Munkelnek, a farmerrel beszélgető munkavezetőnek neje volt az asszony.

El-el csukló hangon beszélt el, hogy a kis erdőn tül tájon lakó munka felügyelő neje volt 9 éves fiával együtt látogatóban, s midőn onnan hazafelé indult volna, a kis erdőn keresztül vezető ösvényen egy néger által támadtatott meg. Ő és fia segélyért kiáltottak, mire a néger a fiut úgy vágta föbe, hogy az rögtön meghalt. Ő elájult és

keres kocsis, vagy nyárban sártaposó munkakerülő, téiben pedig foglalkozás nélküli éhenkórász, a kik éjjeleken keresztül már annyiszor adtak és adnak munkát a csendőrségnek, s némelykor a bíróságnak.

S pedig nálunk Csikmegyében, hol a művelés alatt álló föld csekély, oly csekély, hogy a lakosság felének sem képes állandó foglalkozást adni, hol a tél 7 egész hónapig tart, igazán kenyeret és létet biztosító kérdésnek kellene lenni az iparnak annyival is inkább, mivel a saját szükségleteinket is idegen vidékek készítményeivel vagyunk kénytelenek fedezni.

Ott van a kalap-ipar. Nem-e az udvarhelyi kalapos látja el piacainkat kalappal? Ott van a köteles, kovács, kerekas ipar. Segesvár, Seps-Szent-György, Udvarhely és Brassó ipari készítményei fedezik kötél, székér- és kocsiszükségeinket. — Ott van a szléc-, a tímár-, a szíjgyártó-ipar. Bundát, hámat, készített bőrt a kézdivásárhelyi és udvarhelyi iparos készítményei adják, vagy a brassói és segesvári kereskedő liferálja idegen és messze eső vidékekről. Még csak cipő-szükségeinket sem képes a helybeli ipar fedezni. A szabó-ipar pedig? Alig van egy-két iparos által képviselve, úgy hogy ezerekre megy az összeg, mit a budapesti, kolozsvári és udvarhelyi szabók a nekünk szolgáltatott ruházati iparezikkért évente zsebre raknak.

Asztalos, lakatos, bádogos iparunk is csak kezdetleges. Házbutorainkat Bécsből, Pestről, Kolozsvárról szállíttatjuk vagy K-Vásárhelyt készíttetjük meg. Ha házat építünk, annak tokozását, vasalását, csatornázását már a szászrégeni, brassói, kézdivásárhelyi iparosokkal vagyunk kénytelenek végeztetni, mert asztalosainknak, lakatosainknak, pléheseinknek nincsen elegendő erejük, műszerük ily nagyobb vállalatba belemenni s pedig csak a megye házában több mint 6 ezer forintot vitt el a brassói asztalos és lakatos a mi iparosaink orra elől.

Ez a mi iparunk képe, hanem azért mégis panaszkodunk, hogy nincs munka, hogy nincs kereset.

Nincs, mert nem odaadással foglalkozunk kitanult iparunkkal. A ki iparának él, azzal foglalkozik kizárólag és nem áll be vállalkozónak, adógyűjtőnek stb-nek, az megél,

vagyonosodik, házat épít, tőkét gyűjt; a másik elbukik. Nézzenek körül iparosaink maguk között s maguk fogják látni mondásunk igazságát.

A mai század a munka százada. Csak az élhet, csak az gyarapodhatik, ki munkálkodik s ép azért igyekezzünk képzett, jóra való iparost és ne finánczot, zsandárt, dijnokot, vagy fizetéses hivatalnokot nevelni fiainkból.

LAPSZEMLE.

Országgyűlés.

A képviselőház e hó 14-én ismét megkezdte a véderőről szóló törvényjavaslat tárgyalását és ezzel a kedélyek forrongása is újból kezdetét vette. — A szenvedélyek kitérőse napról-napra nagyobb arányokat kezd ölteni, s ha fokozatosan így halad, sajnos következményeket vonhat maga után a pártok kölcsönös ingerültsége és elkeseredettsége.

Az ülés kezdetén elnök előterjesztette a királyi nyilatkozatát, melyet neki és a főrendiház elnökének, gróf Csáky Lászlónak fogadtatásuk alkalmával tett.

Midőn az elnök a királlyal tett tisztelegésről szóló beszámolását bevégezte, Ugron Gábor szólalt fel és szemére vetette a kormánynak, hogy a királyi nyilatkozattal kortesfogást csinál, kiaknázza a királyi család gyászát és bizalmat erőszakol ki magának; s kifejezést adott annak, hogy a trón iránt az egész nemzet tiszteletteljes bizalommal viseltek, de a kormányt megveti. — E kifejezés miatt Ugront az elnök rendre utasította, a kormánypárt pedig éktelen haragba tört ki.

Ugron után Tisza miniszterelnök szólalván fel, a királyi nyilatkozatokért a felelősséget magáról elhárította, s tagadta, hogy a nyilatkozatok miniszteri előterjesztésre történtek.

Tisza után Helfi Ignác beszélt, megértetni kívánva a kormánnyal, hogy a közvélemény a kormány eljárását kárhóztatja, s hogy a népgyűlés és a kormánypárti választókerületekből érkező levelek és táviratok mind a mellett tesznek tanúságot, hogy a katonai javaslatnál a kormány a nemzet ellenszenvével találkozik.

Helfi után György Elek azért szólalt fel, hogy az elnök miután a vitában részt vesz, a házszabályok értelmében hagyja el az elnöki széket, s jövőre tartsa a ház szabályokhoz magát.

Ez után Polónyi Géza emelt szót, Helfivel egy értelmű nyilatkozatot tevén. Következett volna a napi rendre tűzött javaslat tárgyalása, de ennek megtartása előtt Szederkényi Nándor tekintettel hogy a fővárosban még mindig törvényen kívüli állapot van, a részletes tárgyalás elhalasztását in-

ditványozta. Indítványát a többség elvetette s ezután megkezdett a javaslat részletes tárgyalása. Ennek folyamán hét szakasz intézettel el. Fel-szóaltak itt Bolgár Ferencz és Fenyvesi Ferencz, kikkel szembe Münnich előadó és a honvédelmi miniszter védték az egyes szakaszokat. Igen érdekes a honvédelmi miniszter ama nyilatkozata, hol elmondja, hogy a császári és királyi czimet a király feltétlenül elfogadta, de a közös hadsereg ez ideig nem. — A részletes vitában résztvettek még Thaly Kálmán, Orbán Balázs, György Elek, Ugron Gábor, Isaák Dezső és Lits Gyula. Ezután a vita folytatását másnapra halasztották.

Február 15-én a katonai javaslatnak tárgyalására igen kevés idő jutott. Majdnem az egész ülést elfoglalták az elnöki jelentés felett tartott beszédek és egy interpelláció. Nem kevesebb, mint 7 interpelláció jelentetett be, 6 a rendőri tulkapások tárgyában és 1 a Busbach Péteré, az utcai zavargás ügyében.

Ennek az ülésnek képét adni nem lehet, akkora volt a zavar és az ingerültség a t. házban. A kiméletlen közbekiáltások egymást érték a különböző beszédek alatt s olyan színezete volt a háznak, mintha a honatyák meghomlottak volna.

Ülés kezdetén elnök betérjesztette írásbeli jelentését a multkori utcai tüntetések és eseményekről s e jelentéshez Zay Adolf, Helfi Ignác, Beüthy Ákos, Jeszenszky Sándor br, Kibunyi György és a miniszterelnök szólottak hozzá, a vita pedig azzal végződött, hogy kimondatott a jelentésnek a 18-iki ülésrei napirendre tűzése. A féktelen zajos jelenetek következtében Lukács Gyula az ülés feloszlatását indítványozta. Több képviselőnek ez indítványhoz történt hozzászólása után 107 szótöbbséggel Lukács indítványa elvetetett.

A javaslat egy szakaszát — (a nyolczadikat) is ez ülésben Czirer Ákos felszólalása után elintézték.

Ezután az elsőnek bejelentett interpellációra a Gullner Gyulára került a sor; többre azután nem is jutott idő.

Gullner interpellációja után a gyergyószentmiklósi választókerület fiatal képviselője Mikó Ápád személyeskedésben szólalt fel, s midőn arról kezdett beszélni, hogy Gullner őt is megemlítette, mint a ki szentantuja volt bizonyos utcai jeleneteknek, elnök által figyelmeztetve lett, hogy tévedésben van.

Erre Mikó ismét csak azt kezdte beszélni, hogy Gullner tévedett, mire nagy nevetés keletkezett a házban, s a szélsőbalról egy hang megjegyezte, hogy „hivatalból fel kell vágatni az agyvelejét, ha nem akarja megérteni.“

Asbóth Jánosnak szintén személyes kérdésben történt felszólalása után d. u. 2 óra 10 perczkor véget ért az ülés.

Február 16-án az ülés a katonai javaslat részletes tárgyalásának folytatásával kezdődött. — Egymásután fogadtattak el a 9—13. §§-ok. Került a sor az anyai szenvedélyt, vihart és ingerültsé-

ájulásának ideje alatt a néger a legalacsonyabb büntényt követte el rajta.

Alig beszálte el ezt az asszony ismét mély ájulásba esett. Fője iszonyu haragra lobbant. A munkások és az illetvény minden benszülött tagja rövid idő alatt felgyereztve voltak.

A nap hátra levő része alatt a velünk dolgozó négernek kivételével a környék minden négere összefogdosva volt.

Ez alatt a megbecstelenített asszony némileg magához tért második ájulásából.

Valamennyi elhagott négerrel eleje vezették.

Egy New-Mieds nevű négerre kerülván a sor, Munkelné iszonyattal fordult el tőle, azt mondvá, hogy vigyék el előle azonnal.

A felbőszült tömegnek és a meggyalázott asszony férjének több bizonyíték nem kellett.

„Kötelet hozzatok! Nekünk nem kell sheriff, nem kell törvény! Csak az igazság kell.“

E szavak a néger halálos ítéletét tartalmazták. New-Mieds-et földi hatalom többé meg nem menthette.

Gyorsan huzelták az erdő felé, hol a gyalázatos büntény elkövetetett. Nem egy ember ment előre, hogy az akasztófának alkalmas előfát kivállassza.

A néger ellentállás nélkül engedte magát az erdőbe huzeltatni, egyre csak azt hajtva, hogy ő nem hibás.

Ez mit sem használt. Rövid pár percz alatt a tömeg és áldozata a kis erdőbe ért.

Munkel maga akasztotta a kötelet New-Mieds nyakába; az erős ágon átvitt kötelnek másik végét szintén ő tartotta.

A tömeg öt percznyi szünetet adott New-Mieds-nek, hogy imádkozzék.

A néger erre azzal felelt:

„Nem akarok imádkozni, mert nincs arra okom. — Én ártatlan vagyok.“

Alig telt el az öt percznyi szünet és a szerencsétlen néger már a fán függött. A felbőszült tömeg valóságos közaport zúdított a csüngő tetemre.

„Szegény New-Mieds! — sóhajtott fel az elbeszélő — a népiletnek áldozata lett.“

Valamennyien az asztaltársaság tagjai szemrehányó bámulattal tekintettünk az állatorvosra, hogy New-Mieds-et sajnálni tudta.

Ő észrevette ezt s mintegy magyarázatul így folytatta az általunk bevégeződöttnek hitt történetet:

— Barátim, ti tévedésben vagytok, mint tévedett a gyilkos bűsz tömeg. New-Mieds csakugyan ártatlan volt.

Az imént elbeszéltek megtörténtének ideje alatt nekem, mint higgadt és az európai igazságszolgáltatáshoz szokott embernek nagyon feltűnt egy Ortez nevű spanyol viselete.

Ez a sötét tekintetű, rövidre nyirt göndör fekete hajjal környezett és a kéjvágy minden jellegét vissza tükrözni tudó európai arcz magára

vonta figyelmemet. Nagyon bámultam rajta midőn tapasztaltam, hogy daczára európai eredetének, a lynchelés körüli buzgóságában tultesz a tömeg legbőszültebbjeinek mindenikén.

Már akkor nem került el éles látásomat az a különös aggodó szorgosság, mellyel a néger kivégzését sürgette.

A „nem kell nekünk törvény, nekünk csak az igazság kell“ „hozzatok kötelet“ szavak ordításának egyik legbuzgóbbika vala. És a ki észre vette, hogy ez ember arczán a kivégzés megtörténteig uralgó aggodalomteljes szorgosságot feltüntető zilált vonások miként adtak helyet a néger halálával arczát ellepő nyugodtságnak, lehetetlen volt a spanyolt figyelem tárgyává nem tennie.

Én észrevettem mindezt és gyanum, hogy ez embernek a tragédiában része van, észleletemmel egyszerre született, s bár sokat gondolkoztam az eset felett, gyanumnak elfogadható magyarázatot adni nem tudék.

Napról-napra jobban gyötört a vágy feltalálni az Ortez bűnösségét igazoló bizonyítékokat. Rögeszme szállt meg, hogy Mieds-et a valódi bűnös, a spanyol helyett ötétek meg és e rögeszme aludni sem hagyott. Ez állapotban kezdém meg semmi eredmény reményét nem nyújtó kutatásaimat.

És a mit magam sem hittem sikerült. A valódi bűnöst Mieds halála után egy fél évvel megtaláltuk.

(Vége köv).

get felkelteni tudott 14. §-ra és itt Tisza kormányelnök módosítást nyújtott be. Azt a módosítást t. i., a hogy a hirhedett §-nak hiánya: a hadilét-számnak időhöz kötött, tíz évre érvényes megá-lapítása, a módosítás által pótoltatott, — s be lett véve a javaslatba, hogy a 103,100 főnyi újoncz-létszám 10 évre érvényes.

Nincs jogunk a módosítás értékéhez hozzá-szólani, s így kénytelenek vagyunk majd csak egy-szerűen rövid kivonatban ismertetni meg a néze-teket, melyek a következő üléseken kifejezést nyernek, mire igen nagy kilátása lehet az érdeklődő közönségnek amaz egyetlen momentumból is, hogy már a 16-iki ülésen 10 képviselő jegyeztette fel magát a 14. §-hoz leendő hozzászólásra.

A módosítvány benyújtása után megkezdett a 14. §. feletti részletes vita, de csakis ketten és pedig Hodossy Imre a szakasz mellett, Tóth Ernő pedig a szakasz ellen szólaltak fel, a többi időt a rendőri erőszakoskodások tárgyában tett interpel-lációk vették igénybe.

Orezy Béla báró belügyminiszter és Fabiny Teofil igazságügyi miniszter feleltek is az interpellációkra és a ház többsége tudomásul vette a miniszteri választ, mire az ülés fél 3 órakor véget ért.

EGYLETI ÉLET.

A „Veres kereszt-egylet“ csikszeredai fiókjának évi rendes közgyűlése.

Ritkán tapasztalhatja az ember, hogy valamelyik eszme, mely kezdetben nagyon felkapott volt, az évek során mindig egyforma érdeklődést legyen képes kelteni.

Ennek az igazságról győzhetett meg mindenkit ama körülmény is, hogy a veres-kereszt-egylet f. hó 18-án tartott ülésére a tagok roppant csekély számban jelentek meg.

Ez az egylet is kezdetben a lelkesültség szalmatüzeiben melegedett fel, s most már, hogy néhány év a megalakulás után letűnt, s hogy a hirtelen lánggal égett szalmatüz elhamvadt, a vereskereszt-egylet is majdnem megdermed a közönség közönyének jéghidege miatt. Pedig hát az egyesületnek meg volna a maga igen nevezetes czélja; meg volna először egy bekövetkező háboru esetére, mikor a haza szolgálatában kapott tátongó sebek gyöngédlő ápoló kézre szorulnak, s mikor a beteg és talán nyomorékká vált hadfinak és családjának segélynyújtó kére van szüksége; meg van az egyletnek nemes czélja másodsorban is, midőn egyes nyomorban lévők kérésre nyújtják ki aggság, betegség, vagy épen éhség által aszuvá tett kezeiket, hogy a könyörület fillérei a reszkető kezükbe hulljanak — és enyhítsék a kétségbeesztő nyomort.

És mégis nagyon különböznek tudnak lenni az emberek, pedig e közönbösség nem mutat ama jóságra, melyet igen gyakran fitogtatni annyira szeretünk.

A 18-iki gyűlés is a részvétlenség képét viselte magán, úgy, hogy igazán kitartó jóindulat és fáradhatatlan ügyszereket kell az egylet vezetőiben lakozzék, mert ellenkező esetben a maihoz hasonló részvétlenség nagyon megingathatná a buzgalkodási kedvet, melylyel a vereskereszt csikszeredai fiókjának elnökei: özv. Lázár Dénesné urnő és Vajna Tamás az ülést megnyitották.

Az elnöki meguyítás után a pénztárnoki számadás vizsgálatot meg, mely helyesnek találtatott, s melynek előterjesztése után pénztárnoknak a felmentvény megadatott.

A pénztárnoki jelentés szerint:

1887. december 31-én volt pénztári maradvány	662 frt 03 kr.
1887. évi tagsági díjhátrálékból befolyt	7 frt — kr.
1888. évi tagságidíjából befolyt	46 frt — kr.
1888. márczius 8-án rendezett mulatság jövedelme	31 frt 22 kr.
1888. december 31-én kamat czímen befolyt	29 frt 44 kr.

A bevétel tehát tett 775 frt 69 krt, melylyel szemben:

a központba beküldetett	69 frt 55 kr.
a jószív bizottságnak	25 frt 10 kr.
a genfi conventióért kiadatott	1 frt 65 kr.
5 egyén segélyezésére	25 frt — kr.
2 munkásnak fizettetett	1 frt 30 kr.

Összesen 142 frt 60 krt,

mely összegnek a 775 frt 69 krbóli levonásával marad készpénz az 1888. év végével 633 frt 09 kr. — Ezenkívül van az egyletnek 9 drb vereskereszt sorsjegye.

Pénztárnoki jelentés után jegyző olvassa a segélyek iránt beérkezett kéréseket. Kérlemezett négy egyén, kik közül háromnak kérése indokoltnak találtatván, a gyűlés által kiutaltott egyikenk 5 frt két egyének pedig 3—3 frt. Az alapszabályok értelmében indítványra, kérés nélkül is segély pénz kiadható lévén, elnöklő özv. Lázár Dénesné urnő indítványára két szegénysorsu egyének 5—5 frt szintén kiutaltatottat, s így segély adatott 5 egyének összesen 21 frt összegben.

A gyűlés ezután egy az egylet javára rendezendő mulatság megtartása tekintetében tett indítvány felett határozott. E határozat értelmében az egylet folyó év április 6-án táncmulatsággal összekötött közvacsorát rendez. A rendezésvezetésére a rendező bizottság megalakítására a gyűlés által özv. Lázár Dénesné szül. br. Wildburg Riza ő méltósága kéretett fel.

Több tágy nem lévén elnöki rövid bezáró után a gyűlés véget ért.

Figyellő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Lelkészs változás.** Mint Lapunkat értesítik a csiksz. mihályi plebánost erdélyi püspök ő nagyméltósága nyugalmába helyezte, s az erről szóló rendelettel egyidejűleg érkezett az üresedésbe jött lelkeszi állás betöltéséről szóló kinevezés. Eszerint Jakab Lajos lövetei plebános lett a nyugalmába vonuló öreg Szóts Mihály helyett Csikszentmihály község lelkeszvé.

— **Esküvő.** Szentimrey Dániel csikszeredai erdész ma tartja esküvőjét Técsőn Máramaros megyében Ötvös Lajos kir. főerdész szép és kedves leányával Korneliával. Esküvő után az öröm apa házában menyegzői lakoma lesz, melynek bevégezése után az ifju házaspár a völgyény állomás helyére indul. Tartós boldogságot kívánunk.

— **A csikszeredai önkéntes tűzoltó-egyesület** táncestélye f. hó 16-án tartatott meg a „Csillag“ vendéglő nagy termében. A városi polgárság évenként elmaradhatlanul megtartatni szokott mulatságát képezi a „tűzoltó-bál“. Most is a polgárok teljes számban jelentek meg és egész kiválóan virradtig tartotta együtt őket az a jó kedély, és vígság, mely a tűzoltók bálját jellemezni szokta. Eddigi években a szeredai intelligencia is nagy számban volt képviselve a polgárság legnépesebb bálján, most azonban közülök alig egy pár jelent meg, mincképpen nem lehet másban keresni, mint az országos gyászban, mely a mulatságtól városunk intelligens közönségét majdnem teljesen visszatartja. Ha ez nem lett volna, bizonyára sokan vettek volna részt a jöhmének örömdől polgár-bálban. — Memyire emlékezetünk engedi, a jelen voltak névsorát ide iktatjuk. Ott láttuk az asszonyok között: Csudó Istvánnét, Éltés Jakabné, Funk Jánosné, Gál Józsefnét, Gál Anbrásné, Kiss Antalnét, Györgyjakab Mártonnét, Büjte Sándornét, Szopos Eleknét, Tamás Józsefnét, Kiss Andrásnét, Nagy Istvánnét, Bors Ferencznét, Moldován Jánosné, Orbán Péternét, Lőrincz Ferencznét, Lux Sándornét, Csiszér Sándornét, Bona Gergelyné, Rantz Ignácznét, Rantz Lőrincznét, Kuthy Károlynét, Hajnó Ignácznét, Háhn Ferencznét, Pap Györgynét, Borbát Andrásnét stb. stb. — a leányok közül jelen voltak: Nagy Krisztina, Doucha Bozéna, Funk Linesi, Tamás Juliska, Lux Róza, Máthé Katicza, Kiss Anna, Dávid Anna, Szopos Mari, Orbán Zsuzsika és Nett, Wellmann Etelka, Háhn Amália és Róza, Nagy Vilma, Kovács Éva, Hajnó Juliska, Vincze Amália, Jakab Vilma, Szabó Juliska, György Póli és Róza, Silveszter Mari, Szép Julesa stb. stb. A négyeseket mintegy 36—40 pár tánczolta.

— **Frisch Gottfried** gyógyszerész Gyergyó-Szentmiklóson folyó hó 12-én életének 66-ik évében hosszas betegség után meghalt. Temetése 14-én volt, s a köztisztelet és becsülésben álló polgárt sokan kísérték ki az örök nyugalom helyére.

— **A helyi „Kaszinó“** által folyó évi márczius 2-án rendezendő „Kaszinó-bál“ iránt nagy érdeklődés van ugy városunkban, mint a vidéken, s remélhető, hogy e bál a farsang legfényesebb és legsikerültebb mulatsága leendő.

— **Gyergyó-Szentmiklóson** Rudolf trónörökös lelki üdvéért a gyászmise folyó hó 12-én az összes hivatalok, ipar és más egyletek, iskolák, tanárikar, kereskedők, a tisztikar és nagyszámu közönség részvételével tartatott meg. Az összes üzletek zárva voltak. A gyászt, mely leginkább a magyar nemzetet sújtotta a köz.ületeken elhelyezett gyászlobogók hirdették. Az isteni tiszteletet őt. Ferenczi Károly plebános segédlettel végezte. Midőn „Libera“ alkalmával a nagygonddal sőt művészileg feldíszített tumba körül a papság csoportosult, nem volt szem, mely könnyeket ne ejtett volna a nemzetet ért nagy csapás miatt. Egy szívvel lélekkel, mindenki kérte a királyok királyát ott az oltár előtt, hogy már „néhai“ büszkeségünket tegye menynevei birodalma örökösévé; hazánkunk és királyunknak pedig küldje el a vizsgálatás balzsamát.

— **Jótekonyczélú házias táncmu'atságot** rendeznek Csikszentimrén az iskola helyiségében folyó hó 23-án (szombaton). Az esetleg begyűlendő jövedelem a csikszentimrei szegénysorsu községi iskolás gyermekek felségelésére fordítatik. A mulatságnál a rendezés jelszava ősi szokely egyszerűség. Belépti-díj: Személyenként 60 kr, családtagy 1 frt. 20 kr. Kezdeté 8 órakor.

— **A gyergyószentmiklósi ifjuság** folyó évi márczius 5-én (hushaggyó kedden) a Laurency János nagytermében „Ifjusági bált“ rendez. A 17 tagból álló rendező bizottság mindent elkötet arra nézve, hogy mulatság egyik legfényesebb pontját képezze, az idei gyergyószentmiklósi ifjusági mulatságnak.

— **Öngyilkossági kísérletet** követett el Csikszentmihályon D. V. nevű fiatal leány. Szerelmi perpatvar miatt az udvaron levő ől mélységű kutba ugrott bele, de már ideje korán észre vették s kilúzták a nem épen kellemes hideg fürdőből. Súlyos nem életveszélyesek s remény van mielőbbi felgyógyulásához.

— **A gyergyószentmiklósi „Kaszinó“** saját pénztára javára, folyó évi márczius 3-án (hushaggyó-vasárnap) Laurency János nagytermében zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj személyenként 1 frt 50 kr. Családtagy 4 frt. Kezdeté fél 9 órakor.

— **Budapestben** a rendőrség ellen óriási mérvet öltöttek a tüntések. — Inpalsut alatt erre a rendőrségnek megelőzőleg tett azon intézkedése, hogy Takáts Zoltán dr. ügyvédjelöltet a megelőző tüntetéseken volt részességeért elfogatja és vizsgálat alá helyezze. Az utczákon ez a móta járja:

Abczag Tisza, abczag Csáky
Abczag báró Fejérváry
Abczag Török Likapitány
Eljen doctor Takáts Zoltán.

Ez a móta nagyon felingerelhette a fővárosi rendőrséget, mert borzasztó erőszakosságot követ el a tüntetők ellen. — Egymásra gázolja agyon az utczán járókat is tekintet nélkül, hogy vajjon a tüntetők tartozik-e a letiport egyén vagy nem? A tudósítások iszonyu kegyetlenséggel végzett vérengzésekről szólnak. — Hiába vannak az országgyűlésen felhangzó interpellációk: mert a rendőrség tulkapasait semmi sem tudja korlátozni. — Valóságos vandalizmust fejtenek ki annak ürügye alatt, hogy a rend.és békés hangulaton kívánják helyre állítani. — Ilyen előzmények után nagyon tartunk attól, hogy a fővárosban f. hó 17-én rendezett nagy tiltakozó körmenet alkalmával sok véres jelenet adta elő magát. — A február 14-én történt rendőri vérengzésekről részletes tudósítást kaptunk, de térszűke miatt kénytelenek vagyunk a fennebb általánosságban megjegyzettekkel beérni.

— **A csikszeredai és csiksomlyói táncztanuló** ifjuság Sara Miklós tánczmeister vezetése mellett folyó évi márczius 4-én „vizsga táncztélyt“ tart. A „műsor“ szerint 12 kis leány a kárpáti tündér tánczot és magyar solot fogja görög tüzfény mellett lejteni. A táncztanulók mulatsága minden évben nagy pártolásban részesült, s azt hiszszük, hogy ez most sem fog elmaradni.

— **Legújabb farsangi divat** Párisban új bál férfi divatot kezdtek el. A frakkot szürke posztóból készítik, melyhez selyem mellényt öltenek az urak. A nadrág fekete selyemből van és csak térdig ér; fekete selyem harisnya és csattos cipő egészíti ki az öltözetet, melyet az előkellő gavallérok az idei bálokban viselnek.

— Egy fiatal leány haláláról Csikszépvízről a következő gyászjelentést vettük: „Alólirottak fájdalomdult szívvel tudatják, felejthetetlen gyermekük, illetőleg szeretett testvérüknek csikszépvízi Szebeny Gizellának élete 20-ik évében, folyó hó 14-én d. e. 10 órakor, két heti súlyos szenvedés után, történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei folyó hó 16-án d. u. 4 órakor fognak a helybeli örmény sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni; lelkeért pedig az engesztelő szt. misztikozat folyó év február hó 18-án d. e. 9 órakor fog az egrek urának bemutatni. Béke legyen drága porai felett! Csikszépvíz, 1889. február hó 14-én. Szebeny Márton és neje Dávid Mária, mint szülők. Vilma, Teréz, Antal és Lukács, mint testvérei.” A temetés e hó 16-án ment végbe nagyszámu közönség részvéte mellett.

— Nyilvános számadás A csikszérvédei koresolya-egylet által folyó hó 9-én rendezett táncestélyén, felülfizettek özv. Lakatos Jánosné 2 frtot, Madár Imre fíző 1 frtot, Nagy Sándor 1 frtot, Dr. Boeskor Béla 1 frtot, Esztegar Bálint 30 krt, melyért fogadják a koresolya-egylet nevében hálás köszönetem nyilvánítását. Csikszérvéde, 1889. február 18-án Balló Gábor, egyleti pénztáros.

CSARNOK.

Similia Similibus.

— I ta. Richter P. I. — Fordította: B. A. I. —

„Hol van Lenkém?” — kérde Pose számtanésos mogorván, midőn Paula néni nyitá ki az előszoba ajtaját.

„Kiment!” — szolt a rövid felelet.

„Úgy? — Ujra?” — mormogá Pose, kalapját s kabátját letévén, az idős hölgyet az ebéd-lőbe követte.

„A leves már tálalva van, kedves Nándorom, tudván azt, hogy ön igen pontos szokott lenni” — szolt a nagynéni, helyét elfoglalva.

„Igen! három órakor irodazárás, 7 percz 30 másodpercz a lövonatig, azon pedig 18 percz és 30 mp. ajtónkig — máskor Lenke szokott nekem ajtot nyitni és

„Csókkal fogadni,” — guyyolódék Paula néni. „Lenke páratlan asszony, ismerem gyermekkora óta, ön valóban boldog lehet az ő birtokában!”

„A leves ujra el van szóva!” — jegyzé meg Nándor elfojtott haraggal.

„Csakugyan,” — volt a néni nyugodt válasza. „Ha kedves Lenkém nem jár mindennek utána, baj van, — a eselédék megbizhatatlanok; különben vigasztalódjék, itt a peesenyé, kárpótólva lesz a levesért.

„Odaégett, egész fekete!” — kiálta fel Pose haragtól villogó szemekkel tekintve a szobaleányra.

„Nem is olyan rossz,” — vigasztalá az öreg néni Nándort, kitevén öcsese tányérjára épen a legégottebb falatot.

A számtanésos haragtól kipirulva visszadölt széke támlájához és felsóhajtott.

„Uram, Istenem! hisz némelyek épen így szeretik a sültet” — folytatá feltünő nyugalommal a néni.

„De én nem!” — dörgött Pose. „Összeeskültek ellenem? Miféle Dámon szállta meg feleségemet? Hat hete, hogy házasságunk; öt hétig boldogan éltünk, egyszerre Lenkének eszébe jut házat szokatlan időben elhagyni, a konyhát a eselédre bízni, s asztaltól távolléte által tüntetni! Miféle dolog ez? Tovább nem tűröm; én vagyok az ur a háznál, s az asszonynak itthon kell lenni!”

„A férjnek hasonlóképpen,” — mosolygott Paula néni, — „vannak azonban kivételes esetek, melyekben mindkettőnek távolléte menthető. Ön pl. mily kevés időt tölt el ifju neje társaságában; megebélel, visszavonul dolgozó-szobájába, azután pedig valamely egyesületbe siet, melynek elnöke, titkára, vagy tulajdonos is én miye — szóval tizenhárom egyesületnek saját boldogsága árán igyekezik előmozdítani ügyét, s ezek tartják távol házatól.

„Kérem, kérem, tizenöt egyesületnek munkás tagja,” — javította nagy büszkeséggel a számtanésos, — „igaz, hogy fárasztó dolog, de igen megtisztelő reám nézve.

„Ön igazán feláldozza magát az egyesületi életért; ugyan ki lett volna arra képes, hogy nászúját félbeszakítsa holmi rongyszedő-egyesület alapításának évfördülője miatt.

„Igaz, hogy még akkor nem járt le szabadságom, s hogy Lenke még a Rajna vidékére vágott, de nem tagadhatom, hogy szoros kötelességemnek tartottam az ünnepélyen való megjelenésemet.”

„Oh ha ön így gondolkozik, bizonyára örvendeni fog annak, hogy neje nyomdokaiba lépett, mert hála Istennek, ő is már öt egyesületnek tagja, s ma van a hatodiknak — a nőemánczipá-czió-egyesületének — gyűlésén legelőször, így tehát a hét minden köznapja egy-egy nemes czélú ügynek van szentelve!”

Pose nyugtalanul kezdett sétálgatni kényelmesen berendezett ebédlőjében.

A nagynéni azonban folytató:

„Ily eszményi foglalkozás mellett bizony megelégedezik az ember a levesről, sültről stb. De nem is értem, mire való itthon főzni oly városban, mint a milyen Berlin; lehet ebédet haza hordatni valamely restauratióból is; éppen ma tanácsoltam ezt Lenkének, legalább nyugodtabban fogja követhetni lelkének idealistikus irányát.”

„Vagy még jobb volna a vegetáriánusok módjára gyümölcsössel, korpakenyérrel és tejjel élni, így legalább minden elsózás, megkozmásodás s több efféle el volna kerülve.”

„De nekem sem az egyik, sem a másik nem kell! Lássá el feleségem konyháját, s ne járjon holmi haszontalan női egyesületek után.” S midőn a házi ur az asztalt hatalmasan megütve, elég nyomatékot adott volna utolsó szavainak, otthagya a csufolódó nénit.

De ez ügylátszik nem ijedt meg, mert hatalmas mosolyal ajánlotta magát öcsésének.

A fiatal férj íróasztala mellett foglalt helyet, hogy egy még ma felolvasandó titkári jelentést elkészítsen. A dolog azonban sehogy sem akart sikerülni, minduntalan neje és a gyűlölt nőemánczipá-czió-egyesület üldözték. Végre mégis elkészült s elsieltett a gyűlésbe.

Jelentése ezuttal pártolásra nem talált, — söt némelyek részéről határozott ellenszenvvel fogadtatott, mely körülmény az egyesületi tagságról való lemondásra (kényszerítette) indította, bár barátai eléggé tartóztatták.

Haza indult.

A salonba belépvén, a pamlag sarkában egy fiatal hölgyet pillantott meg. Neje volt.

Közelebb jutván, meglepetve kiáltott fel:

„Lenke, te sirtál!

A nő zokogva férje keblére borult,

„Nem bírom tovább!” zokogott Lenke — „Meguntam a játékokot, meg tudsz bocsátani?”

„De mit gyermekem?” kérde a csodálkozó férj.

„Oh, hát az egyesületekért.”

„Akkor én kétszeresen hiünös vagyok”, mert én 15-nek voltam tagja, míg te csak 6-ba jártál

el; de vigasztalódj ez mind meg fog változni, s mi ujra boldogok leszünk.

„Kedves, jó férjem, de megtartod-e fogadásodat akkor is, ha vallomásomat meghallgatod?”

„Azt majd én mondom el,” vágott közbe az addig megérkezett néni. „Igen kedves Pose, mi válnék a fiatalságból, ha mi vének meg nem védnök? Látja, midőn észrevettem, hogy az ön folytonos távolléte mennyire busítja el Lenkét, elhatároztam, hogy segítsek e bajon. Nejét barátnőjéhez küldtem, az ételket elrontottam, s több e felét azért követtem el, hogy nélkülözze a házi boldogságot, azt megbecsülni tanulja.”

„Köszönöm, kedves néném, ön valóban rendkívül ügyes volt”, szolt a kézsókoló öcs.

Ezután megölelte kicsiny feleségét, míg Paula néni jó étvágyat kívánt az estebédhez.

Felelős szerkesztő: **Dr. BOCSKOR BÉLA.**
Főmunkatárs: **VITOS MÓZES.**
Kiadó: **GYÖRGYJAKAB MÁRTON.**

6 öl jó minőségű, két éves száraz bukkfa. — Mintegy 150 szál 6—10 öles, finom egyenes (télen vágott) fenyő épületfa. — 10 szekér finom erdei széna és tanórok széna-sarja. — Ugyszintén zab-, árpa-, buza-, rozs-szalma

ELADATNAK.

Kinél? Felvilágosítást ad lapunk kiadó-hivatala. (2—2)

Haszonbérleti hirdetmény.

Gróf Károlyi Sándorné öngyméltósaága tulajdonát képező, csik-szentsimoni malom és csatószegei kaszálók, a csikszentsimoni malombházban

1889. február hó 25-én délelőtt 10 órakor

tartandó nyílt árverésen, 1889. év április hó 24-től kezdődőleg hat egymásutáni évre haszonbérbe fognak kiadatni; mely alkalomra, haszonbérbe venni szándékozók, ezennel meghivatnak.

Csikszeredában, 1889. év január 30-án.
Baktsi Gáspár,
megbizott.

3-3

HIRDETMEY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek jelenteni, hogy február végére már ismert jóminőségű csiraképes luczerna, lóher, czukorrépa, fűmagok, mindennemű vetemény- és virágmagvakkal raktáromat jól ellátom.

Czélom: a csinos, drága csomagolás mellözésével olosón és jól kiszolgálni.

Továbbá ajánlok kitűnő borszéki csurgatott mézet.

Alázatos tisztelettel:
GÁL JÓZSEF.

3—3